

Anna i wilki (Ana y los lobos)

Reżyseria: Carlos Saura

Scenariusz: Carlos Saura, Rafael Azcona

Zdjęcia: Luis Cuadrado

Muzyka: Luis de Pablo

Wykonawcy: Geraldine Chaplin, Fernando Fernan Gomez, Jose Maria Prada, Jose Vivo, Rafaela Aparicio i inni

Premiera: 1973 rok

W filmie *Anna i wilki* Carlos Saura operuje w pełni już dojrzałym i wysoce rozwiniętym stylem, w którym za pomocą aluzji, alegorii i odniesień może przekazywać zaplanowane treści, bez ryzyka interwencji cenzury. Film ma wielowarstwową strukturę. Przesycony jest wielorakością znaczeń i bogaty w symbolikę na poziomie wielopłaszczyznowych odniesień.

Można odczytać go dosłownie. Angielka Ana trafia (jako guwernantka) do mieszkającej na odludziu dziwnej rodziny. Spotyka się tam z szokującym traktowaniem, co w końcu skutkuje drastycznym finałem toku zdarzeń. Jest to oczywiście bardzo powierzchowne spojrzenie i nie taki jest rzeczywisty przekaz tego filmu.

Patrząc na filmy Saury z szerszej perspektywy całej jego twórczości, wiemy że najistotniejsze dla jego dokonań wątki, to konsekwencje okrucieństwa wojny domowej oraz kompleksy i dewiacje jego rodaków (często wynikające właśnie z okrutnych doświadczeń czasu wojny i powojennych represji). Zatem w filmie *Anna i wilki* warto na te właśnie wątki zwrócić uwagę.

Na ogólnym poziomie społecznym Saura wyraźnie i dobitnie pokazuje sytuację młodej kobiety w hiszpańskim społeczeństwie. W tej patriarchalnej strukturze mężczyzna ma status „macho”, kobieta natomiast jest traktowana przedmiotowo, a z racji wieku i atrakcyjności - jako obiekt wykorzystania seksualnego.

Szczegółowa symbolika wiąże się bezpośrednio z poszczególnymi postaciami filmu. Jose reprezentuje faszystowską mentalność gloryfikującą władzę, siłę i przemoc. Fernando jest alegorią hipokryzji i obłudy religijnej. Erotoman Juan - to symbol przemocy seksualnej, fetysyzmu i nieokiełznanych żądz.

Despotyczna matka symbolizuje Hiszpanię. Jej metody stosowane w dzieciństwie synów leżą u podłoża ich dewiacji (ubieranie Josego w sukienki, napaśtek z kolcami na kciuk Fernando). To odniesienie do okaleczeń okrucieństwem wojny domowej. W czasie teraźniejszym filmu matka-Hiszpania jest coraz bardziej bezsilna i słaba.

Ana nie przypadkiem pochodzi z innego kraju. Tylko z zewnątrz można zobaczyć hiszpańską rzeczywistość we właściwym świetle. Jest też symbolem społecznej zmiany i postępu, co w tym czasie ma w Hiszpanii jednak jeszcze zbyt wielu wrogów. Zdemaskowała i wykpiła postawy i pragnienia braci, więc jako kobieta, musi za to zapłacić. Finałowa scena ma charakter rytualny: gwałt, obcięcie włosów i mord to kara za naruszenie zastanego ładu.

W *Annie i wilkach* Carlos Saura perfekcyjnie zaciera granice pomiędzy tym co realne, a tym co tylko możliwe, prawdopodobne lub wyobrażone. Nie mamy do końca pewności, czy w poszczególnych scenach mówi nam, że tak właśnie jest, czy też, że można by przewidywać, że coś takiego mogłoby się wydarzyć. Ta wątpliwość jeszcze bardziej jaskrawie pojawia się w ostatniej sekwencji – czy to scena w filmowej rzeczywistości, czy w wyobraźni, czy tak kończy się akcja filmu, czy to tylko alegoria przewidywanych możliwych konsekwencji zdarzeń?

Dodatkowe informacje:

1. Rola Geraldine Chaplin w *Annie i wilkach* uważana jest za jedną z najważniejszych ról w jej karierze.
2. Saura w swoim filmie piętnuje przedmiotowe traktowanie kobiety. Było to zjawisko typowe nie tylko dla Hiszpanii. W ponad 90% komercyjnych filmów włoskich z tamtego okresu kobieta przedstawiana jest przedmiotowo (w 4% jest idealizowana). W analogicznych filmach francuskich generalnie kobieta istnieje i realizuje się tylko w związku z mężczyzną, a podstawą związku jest wyłącznie seks.
3. Film nakręcony został w ostatnich latach dyktatury generała Franco, który stopniowo dopuszczał do znacznej liberalizacji swojej dyktatury. Coraz silniejsze były nurty postępowe i demokratyczne, ale jednocześnie coraz bardziej radykalizowały się środowiska dążące do wzmocnienia dyktatury. W hiszpańskim tyglu początku lat siedemdziesiątych kotłowały się zróżnicowane środowiska: struktury związane z bezpośrednim otoczeniem generała i struktury frankistowskich radykałów, środowiska dążące do demokratyzacji kraju, grupy komunistyczne i grupy separatystyczne (np. baskijska ETA). W tym filmie można dopatrzeć się bezpośredniej analogii z ówczesną sytuacją polityczną Hiszpanii.